

Verslag Webinar 'Aan de slag met het Memorandum' van 4 december 2023 via MS Teams

Deze webinar richtte zich vooral tot VVDB-ledengroepen. 24 mensen volgden deze uitwisseling.

Inleiding

In 2023 gaf VVDB drie webinars rond de verkiezingen in 2024 en het memorandum.

- Webinar februari: Hoe weet je wat er in jouw dorp leeft? Wat kun je doen na de verkiezingen?
- Webinar september: Hoe vergroot je de impact? Wat doe je wanneer?
- Webinar vandaag: Werken met een eigen memorandum.

Insteken voor de webinar vandaag:

- Voorontwerp sjabloon memorandum voor burgergroepen (werd vooraf aan aanwezigen bezorgd)
- Aanpak van Dorpsraad Sinaai (werken met ambitienota of memorandum) door Stephan Schelfaut
- Veel uitwisseling + inspiratie via andere websites

1. Verkiezingen: wat kan best wanneer gebeuren en hoe kun je zelf aan de slag gaan?

- We verwijzen graag naar de tijdslijn/[het stappenplan](#) van De Wakkere Burger. [Lees nog meer.](#)
- VVDB maakte een sjabloon-memorandum op, een werkdocument waarin je kunt knippen en plakken, bewerken tot een document op eigen maat.
- Je moet niet alle thema's in je memorandum opnemen. Het moet een leesbaar en niet te lijvig document worden. Maak er vooral een uitnodiging van naar de politiek toe om in gesprek te gaan. Tijdens dat gesprek kun je wél je ideeën en verwachtingen omtrent alle thema's (concreet en mooi gestructureerd) ter sprake brengen.
- Ook lay-out kan veel doen en zorgt voor een aantrekkelijker document. Gebruik zeker concreet en verduidelijkend fotomateriaal!
- Als in de gemeente een dorpsradenoverleg plaatsvindt, steek dan even de koppen bij elkaar rond het memorandum. Werk die zaken die het algemeen belang dienen in een gezamenlijk document uit. Hiernaast kun je nog de specifieke items van je eigen dorp meegeven.

2. Aandachtspunten in het sjabloon-memorandum van VVDB rond de diverse thema's

- Inspraak: streef naar de erkenning van je werking door het lokaal bestuur, bv. via een [samenwerkingsovereenkomst](#).
- Dienstverlening die belangrijk is voor burgers, wordt doorgaans best goed toegankelijk en nabij georganiseerd voor deze burgers door het lokaal bestuur.
- Inzake mobiliteit heeft het lokaal bestuur niet alles zelf in de hand. Bepaalde zaken worden gewestelijk geregeld.
 - In de vervoersregio's (decreet basisbereikbaarheid) hebben lokale besturen maar een kleine stem. Toch kunnen burgergroepen hier een stempel plaatsen. Zo werd tijdens de gemeenteraad in Assenede bij de evaluatie van het nieuwe vervoersplan bedongen om dit bij te sturen.

- Stel van onderuit voor om meer samen te rijden OF met de burgerkracht in je dorp chauffeurs te voorzien voor een *Minder Mobielen Centrale*.
- [Mpact](#) werkt aan een efficiëntere mobiliteit.
- Maak je lokaal bestuur warm voor [hoppin-punten](#).

→ Detailhandel

- Het lokaal bestuur van Tielt wilde in Schuiferskapelle een gebouw verkopen, maar dit is door de buurtbewoners omgebogen en het gebouw krijgt nu een nieuwe invulling.
- [Buurderijen](#): in Mol wordt een buurtpunt in een oude parochiezaal opgestart i.s.m. een partner.

→ Vrijwaren open ruimte en invullen hoe het dorp eruitziet

- We zien gronden en oude huizen die plaats maken voor appartementen. Maar je kan impact hebben als burgergroep, zoals bv. Varsenare Leeft.
- Provincie Oost-Vlaanderen werkt met het project *Trek het landschap je dorp in*. Er zijn soortgelijke projecten in andere provincies.

→ Woonbeleid en verschillende doelgroepen: hoe kunnen mensen blijven wonen in het dorp?

→ Groenvoorziening: o.a. groen speelweefsel, hondenweide, ...

→ Veiligheid, zorg, gemeenschapsgevoel: hierrond lopen de projecten *Meetjeslandse Straatambassadeurs* alsook *Straatcontacten* in Ottenburg. In Heusden-Zolder komt de wijkagent naar de vergadering van de dorpsraad. Zorg en initiatieven rond eenzaamheid: ga meer inzetten op verbondenheid in dorpen.

→ Levendigheid, vrijetijd: ga samen met andere verenigingen zaken uitbouwen. Ga niet enkel op leefbaarheid inzetten, ook op beleving.

Erg belangrijk: partner willen zijn van het lokaal bestuur. Ook zaken mee realiseren, graag mee willen beslissen. Verstuur je memorandum daarom zeker ook als uitnodiging om na de verkiezingen snel te gaan samenzitten met het nieuwe lokaal bestuur.

3. De aanpak van Dorpsraad Sinaai rond het memorandum door Stephan Schelfaut

Vooraf gestelde vragen (via inschrijvingsformulier):

- Wanneer geef je een memorandum af?
- Geef je dit aan alle politieke partijen die opkomen (ook de minder verdraagzame)?
- Bekijk zeker [Sinaai 2030](#)

Geschiedenis Dorpsraad Sinaai (nu *Sinaai Leeft*): deze is ontstaan in 1976. Vanaf toen werden memoranda opgemaakt bij de verkiezingen. De werkgroepen (10-tal) stellen het memorandum samen. Dan gaat de nota naar het lokaal bestuur en de partijen. Hierna volgt dan een presentatiemoment (tussen februari en april). Na de verkiezingen is het quasi altijd gelukt om met de nieuwe coalitiepartners rond de tafel te zitten. Daar vragen: welke zaken kunnen in het witboek worden opgenomen (= Meerjarenplan)? Rond alles is participatie mogelijk. De dorpen Nieuwkerken en Belsele hebben in Sint-Niklaas ook een dorpsraad.

Belangrijk: de aan te kaarten zaken op voorhand doorgeven en dan praten met wie in de nieuwe coalitie zetelt. Vroeger werd ook een debat georganiseerd met de partijen. De Dorpsraad is hierop teruggekomen omdat er dan nog geen beslissingen genomen werden.

De laatste drie keren was er een presentatie waarop alleen alle democratische partijen werden uitgenodigd. Daarrond ontstond discussie. Nu worden alle partijen én de pers uitgenodigd om zo toch al een 1e keer te wegen op de komende verkiezingen. In december 2024 zal de Dorpsraad met de mogelijke partijen samenzitten en het programma voorstellen.

Het ging wel niet altijd zo goed. In de beginjaren '80 en '90 probeerden de bestuursleden bij de burgemeester te geraken, maar die zette hen altijd aan de deur. Nu is de situatie dus helemaal anders.

Leefbaar Varsenare: is het te zeer show om een 10-tal stellingen te poneren en hierover op een moment een debat uit te lokken? Stephan: wij hadden een moderator van VRT om gewicht in de schaal te kunnen werpen en goed te coördineren. Er wordt op zo'n debat veel beloofd, maar het zijn loze beloftes. Na twee keer bleek een debat geen meerwaarde te hebben. Beter is momenteel (in aanloop van de verkiezingen) zaken aan te kaarten, ter kennis te brengen, en dan kort na de verkiezingen naar de verkozenen te trekken.

4. Vragen en aanvullingen vanuit de aanwezigen

- Wat staat er in de afsprakennota met Sint-Niklaas waar rechten en plichten voor zowel dorpsraden als lokaal bestuur in staan? Stephan: Over de zaken die in de Gemeenteraad of door het stadsbestuur worden besproken en die over Sinaai gaan, krijgt de dorpsraad sowieso vooraf de mogelijkheid om mee na te denken en alvast bemerkings door te geven. Daarnaast is er ook gelegenheid tot samenzitten met schepenen en een planbureau. Samenzitten kan ook met buurt en horeca zijn om bv. een knip in de straat op de juiste plek te krijgen.
- In Sinaai wordt de Dorpsraad erg serieus genomen (bv. gratis gebruik maken van lokalen en van materiaal van de stad bij activiteiten, al heel vroeg betrokken worden bij werken, ...).
- Kun je voor een verkiezingsdebat subsidies /logistieke steun vragen aan de gemeente? Zeker wel.
- In Hansbeke wordt het verkiezingsdebat al vele jaren georganiseerd door de leden van 'de plaatselijke dorpskrant' (dus geëngageerde burgers maar niet meteen vertegenwoordigers voor bepaalde instanties in het dorp. Vooraf krijgen de panelleden alle vragen door die zeker zullen gesteld worden.
- Het debat vroeger in Assenede bestond uit de kopstukken (lijsttrekkers) van de kartels. De laatste keer ging het een jaar voor de verkiezingen door met alle fractieleiders van de politieke partijen. Niet alle partijen namen het woord, ze lieten slechts één persoon van hun kartel spreken.
- Als organisator is het interessant om a-politiek te blijven. Ieder is natuurlijk vrij om te kiezen, maar bij voorkeur geef je het woord aan alle partijen, ook de niet of minder democratische. Achterliggende boodschap: *wij zijn er voor iedereen.*

- Geef je het memorandum enkel aan het bestuur, of ook aan alle partijen die in de Gemeenteraad vertegenwoordigd zijn? Stephan: in de jaren '90 gaven we dit enkel aan de democratische partijen, maar nu aan iedereen. (*Sinaai Leeft* organiseert heel veel, o.a. ook de 11.11.11-campagne.) Niet alleen krijgt iedere partij een exemplaar van het memorandum maar dit staat ook op de website www.sinaaileeft en is dus vrij toegankelijk. Voor de overhandiging werden vroeger alle vertegenwoordigers van Sinaai die op de kieslijsten stonden, uitgenodigd. Doel: die mensen ertoe bewegen zich voor zaken uit Sinaai in te zetten. Nu wordt de hele partij hiervoor uitgenodigd.
- Welke inspraak is er in het memorandum? Elke werkgroep maakte in Sinaai een deel van het memorandum. In februari werd het eerst op de dorpsraadbijeenkomst voorgesteld, en mensen kregen een exemplaar mee. Hierna pas kreeg de politiek het in handen. De laatste keer waren er vragen omdat dit vanuit de werkgroepen kwam: *wie vertegenwoordig je en wie zijn de schrijvers van het document?* Daarom wordt er nu zoveel mogelijk info van zoveel mogelijk inwoners verzameld (van een vragenlijst online tot zelfs een brievenbus aan *Carrefour*). Dit heeft heel weinig reactie opgebracht maar heeft veel energie gekost. Daarom zal nu rond 4 clusters (waaronder jeugd, sport, inspraak) worden gewerkt. Het is bij alles moeilijk zaken af te vinken die gerealiseerd werden, veel is in evolutie, de zaken verlopen niet zo rechtlijnig.
- Het is belangrijk dat je alle thema's aan bod brengt in je gesprek met het lokaal bestuur, maar dan zo concreet mogelijk, realistisch en tijdsgebonden. Daarom ga je best in het bestaande beleidsplan kijken: wat is daar al concreet opgenomen als actiepunten? Zijn de nieuwe voorstellen financieel mogelijk? Zo voorkom je hachelijke momenten en kom je geloofwaardig over.
- Wil je op de hoogte zijn van alles én impact hebben op het beleid, dan moet je dat over de jaren heen blijven opvolgen van dichtbij. Alle informatie is openbaar. Je kan de Gemeenteraad digitaal volgen of herbekijken (evt. per agendapunt volgen).
- Lokale besturen maakten eerder hun Meerjarenplanning op van 2020 tot eind 2025. Het 1e jaar van de nieuwe legislatuur (2025) is er een van lopende zaken. Daarin wordt ook het nieuwe Meerjarenplan 2026-2031 opgemaakt.
- Het is erg belangrijk om als bewonersplatform/dorpsraad de mensen goed te informeren.
- Moeten bepaalde thema's of zaken best vermeden worden in een debat? *Sinaai Leeft* heeft nog nooit thema's vermeden.
- ***Sinaai Leeft* heeft al een lange samenwerking met het lokaal bestuur van Sint-Niklaas en er is veel vertrouwen gegroeid. De stad schuift het ontwerp-Meerjarenplan al naar de dorpsraad toe om het te bekijken. Na 3 jaar komt het lokaal bestuur dan nog eens op bezoek om de realisaties te bespreken.**

5. VVDB reikt nog meer informatie aan

- **Tijdslijn vanuit politici gezien**

Opmaak van de partijprogramma's gebeurt van sept 2023 tot maart 2024. De studiediensten van de partijen brengen veel punten van op Vlaams niveau over naar lokaal.

Een 1^e campagne richt zich volledig naar de verkiezingen van juni. Pas na de zomervakantie start echt volop de campagne voor 13 okt. Er is deze keer geen opkomstplicht meer. Lokale besturen zullen nu dus serieuzer campagne voeren.

→ Hoe gebeurt de samenstelling van het lokaal bestuur na de verkiezingen?

De partij met het meeste aantal stemmen heeft (14 dagen) initiatiefrecht en levert normaal de burgemeester. Er worden vooraf al veel kartels gesloten om meer stemmen binnen te halen. Een bestuursakkoord wordt aangegaan, de eedaflegging volgt en vanaf 1 januari 2025 maakt het nieuw gemeentebestuur de BBC op (het Meerjarenplan 2026-2031).

→ De tijd tikt anders voor burgers dan voor overheden...

Burgers moeten vaak geduld uitoefenen. Zij voelen zich doorgaans op een sneltrein die vlug van station A naar B rijdt. Maar het beleid zit eerder op een stoptrein en moet – door de wet te volgen – overal de stationnetjes aandoen. Zelfs burgemeesters ergeren zich wel eens aan de traagheid.

Lokale besturen denken ook in perioden van zes jaar, dit is voor hen lange termijn. Dorpsraden kijken bv. naar de periode 2025-2040. Of: *waar willen we binnen 25 jaar of een generatie verder staan?*

→ Haal meer uit je samenwerking met het lokaal bestuur!

Zorg tussendoor – naast grotere projecten in het Meerjarenplan – ook voor quick wins door enkele eenvoudiger en kleine projecten in de begroting of het jaarplan te krijgen. Breng dit wel op het juiste moment aan. De begroting wordt reeds vroeg opgemaakt door de lokale besturen, in het najaar voor het jaar om de zaken te verwezenlijken.

6. Goede praktijken vanuit de aanwezigen

→ **Dorpsraad Leest** stelde n.a.v. de vorige Gemeenteraadsverkiezingen aan alle partijen die verkiezingslijsten aanmaakten, 4 vragen. Deze vragen gingen over thema's die echt leefden binnen de dorpsgemeenschap. Alle ontvangen antwoorden werden in een flyer gebundeld en die werd bij alle inwoners van Leest gebust. Eén van de vragen was: *Wat gaat jullie partij doen met de halte van de stadsbus in ons dorp?* Algemeen waren er klachten over de eerder beperkte dienstregeling, de stiptheid en de geringe bezettingsgraad. Er was in Leest een algemeen aanvoelen dat men deze dienstverlening ging afschaffen. Door de vraag expliciet te formuleren en de partijen te verplichten om een standpunt in te nemen – waardoor dit ook naar het Vlaams niveau moest – heeft geen enkele partij het aangedurfd om deze dienstverlening af te schaffen. Resultaat voor het dorp: de bushalte is er nog steeds. Al kan de stiptheid wel beter.

→ **Burgerplatform Erembodegem word(t) wakker!** lanceerde via *Google Forms* [een enquête](#) rond de thema's die in het dorp leven. De antwoorden werden geanalyseerd en verwerkt en tot 5 strategische punten gebundeld. Nu worden alle politieke partijen hieromtrent aan de tand gevoeld. Met deze informatie zal het burgerplatform naar het toekomstige bestuur van Aalst trekken. Er wordt ook gewerkt aan een memorandum voor alle deelgemeenten rond grote bouwprojecten,

mobiliteit, veiligheid, recreatie enz. Dit is een meerjarenproject. Misschien zal het huidige bestuur van het burgerplatform nooit bepaalde resultaten ervan zien...

- Vraag tussendoor: geven besturen wel hun standpunt, en houden ze zich daaraan? Neen, maar je moet dit aankaarten, anders kun je niks doen.
- Bemerking: bij een bouwproject is er meteen een sneltrein, er gebeuren geen stops aan stations. Soms lukt het wel en gaat het snel.
- **Bewonersplatform Bassevelde** voerde een laagdrempelige bevraging met een scorebord op een kermis. Door het aanplakken van post-its konden deelnemers een score geven van 10 tot 0 bij thema's die leven in het dorp. (Score 10 was gereserveerd voor *Wat is er goed in uw dorp?* Lagere scores voor *Waar moet aan gewerkt worden?*) De resultaten werden aan het lokaal bestuur bezorgd.
- Hoe moslim-inwoners naar de stembus krijgen? Een bestuurder van **Mol Ginderbuiten** wijst naar de inzet in het verleden: mensen weten dat het een recht is. Wie gewoon is te gaan stemmen, zal blijven stemmen. De schatting is dat nu misschien 1 à 2 % van de mensen zullen afhaken.

7. Inspiratie via andere websites

- Memorandum LG (i.s.m. alle landelijke bewegingen), zie [Platteland met stem](#).
- [Debattle.be](#): gericht naar jeugdleden en jeugddiensten. Er zijn ook mensen die voor het eerst mogen gaan stemmen. Hoe doen zij het? Via 6 inhoudelijke items jongeren informeren rond de verkiezingen.
- [Ik stem ook!](#) van *De Wakkere Burger* i.s.m. LEVL en Orbit vzw wil niet-Belgen overtuigen dat het belangrijk is om te gaan stemmen.
- Aftrap platform *Ieders Stem Telt* (gericht naar kansengroepen en de hele samenleving) rond half januari. In september was er al [een lanceermoment](#).